

A10542W1

SECOND PUBLIC EXAMINATION

HONOUR SCHOOL OF ENGLISH LANGUAGE AND LITERATURE

MEDIEVAL WELSH I

Trinity Term 2015

Monday, 25 May, 9.30am – 12.30pm

Time allowed – Three hours

Answer Question 1 and *two* others.

Do not turn over until told that you may do so.

1. Translate into modern English and write a commentary on THREE of the following passages. Commentaries should point out features of both literary and linguistic interest. At least one passage must be taken from Section B.

SECTION A

a)

"Arglwyd," heb ynteu, "pa furyf y caf i dy gerennyd di?" "Llyma wed y kyffy," heb ynteu. "Gwr yssyd gyuerbyn y gyuoeth a'm kyuoeth inheu yssyd yn ryuelu arnaf yn wastat. Sef yw hwnnw, Hafgan urenhin o Annwlyn. Ac yr guaret gormes hwnnw y arnaf (a hynny a elly yn haut) y keffy uyg kerennyd."

"Minnheu awnaf hynny," heb ynteu, "yn llawen. A manac ditheu y mi pa furyf y gallwyf hynny." "Managaf," heb ynteu. "Llyna ual y gelly; mi a wnaef a thi gedymdeithas gadarn. Sef ual y gwnaef, mi a'fh rodaf di y'm lle i yn Annwlyn, ac a rodaf y wreic deccaf a weleist eiroet y gyscu gyt a thi beunoeth, a'm pryt innheu a'm ansawd arnat ti, hyt na bo na guas ystauell, na swydawc, na dyn arall o'r a'm canlynwys i yroet, a wyppo na bo miui uych ti. A hynny," heb ef, "hyt ym penn y ulwydyn o'r dyd auory, a'n kynnadyl yna yn y lle hon."

b)

Ac ar hynny dydgueith, nachaf Efnyssen [y] gwr anagneuedus a dywedassam uchot, yn dywanu y lety meirch Matholwch, a gouyn a wnaeth, pioed y meirch. "Meirych Matholwch brenhin Iwerdon yw y rei hyn," heb wy.

"Beth a wnant wy yna?" heb ef. "Yma y mae brenhin Iwerdon, ac yr gyscwys gan Uranwen dy chwaer, a'y ueirych yw y rei hynn." "Ay yuelly y gwnaethant wy am uorwyn kystal a honno, ac yn chwaer y minheu, y rodi heb uyghanyat i? Ny ellynt wy tremic uwyl arnaf i," heb ef. Ac yn hynny guan y dan y meirych, a thorri y guefleu wrth y danned udunt, a'r clusteu wrth y penneu, a'r rawn wrth y keuyn; ac ny caei graf ar yr amranneu, eu llad wrth yr ascwrn. A gwneuthur anfuryf ar y meirych yuelly, hyd nat oed rym a ellit a'r meirych.

c)

"Mi a delediwaf dy iawn heuyt yt," heb y Bendigeitur. "Mi a rodaf yt peir, a chynnedyf y peir yw, y gwr a lader hediw yt, y uwrrw yn y peir, ac erbyn auory y uot yn gystal ac y bu oreu, eithyr na byd llyueryd ganthaw." A diolwch a wnaeth ynteu hynny, a diruawr lywenyd a gymerth ynteu o'r achaws hwnnw. A thrannoeth y talwyt y ueirych idaw, tra barhawd meirych dof. Ac odyna y kyrchwyt ac ef kymwt arall, ac y talwyt ebolyon ydaw, yny uu gwbyl idaw y dal. Ac wrth hynny y dodet ar y kymwt hwnnw, o hynny allan, Tal Ebolyon.

A'r eil nos, eisted y gyt a wnaethant. "Arglwyd," heb y Matholwch, "pan doeth yti y peir a rodeist ymi?" "E doeth im," heb ef, "y gan wr a uu y'th wlat ti. Ac ni wn na bo yno y caffo." "Pwy oed hwnnw?" heb ef. "Llassar Llaes Gyfnewit," heb ef. "A hwnnw a doeth yma o Iwerdon, a Chymidei Kymeinuoll, y wreic, y gyt ac ef, ac a dianghyssant o'r ty hayarn yn Iwerdon pan wnaethpwyt yn wenn yn eu kylch, ac y dianghyssant odyno. Ac eres gynhyf i ony wdost i dim y wrth hynny."

SECTION B

a)

Duw gwyddiad mai da y gweddai
Dechreuaad mwyn dyfiad Mai.
Difeth irgyrs a dyfai
Dyw Calan mis mwynlan Mai.
Digrinflaen goed a'm oedai, 5
Duw mawr a roes doe y Mai.
Dillyn beirdd ni'm rhydwyllai,
Da fyd ym oedd dyfod Mai.

Harddwlas teg a'm anrhegai,
Hylaw âr mawr hael yw'r Mai. 10
Anfones ym iawn fwnai,
Glas defyll glân mwyngyll Mai,
Ffloringod brig ni'm digai,
Fflowr-dy-lis gyfoeth mis Mai.
Diongl rhag brad y'm cadwai 15
Dan esgyll dail mentyll Mai.
Llawn wyf o ddig na thrigai,
(Beth yw i mi?), byth y Mai.

b)

Ynni mawr, myn âyr Anna,
Annos cŵn y nos a wna.
Budrog yw, ddiwiw ddwywaedd,
Benfras, anghyweithas waedd;
Llydandal, griawal groth, 5
Llygodwraig hen lygadroth;
Ystig, ddielwig, ddiliw,
Westn ei llais, ystaen ei lliw.
Uchel ei ffrec mewn decoed.
Och o'r cân, iwrch aerwy coed, 10
A'i gwedd, wynepryd dyn gwâr,
A'i sud, ellylles adar.
Pob edn, syfudr alltudryw,
A'i baedd; pond rhyfedd ei byw?
Ffraethach yw hon mewn bronnallt 15
Y nos no'r eos o'r allt.

c)

Draig ynysoedd yr eigiawn,
dragwn aer—darogan iawn
ydd wyf—madws yt ddyfod
Gymru lle rhynglyddy glod.
Mab fuost, doethost i dir,
gŵr bellach a grybwyllir:
gŵr grym, myn gwyar y Grog,
balc arnad, bual corniog.
Nid oes ond eisiau arfer
o arfau prydferth nerth nêr;
gwisgo arfau, o gwesgir,
a'u cynnydd fal cyrn hydd hir;
a thorri, myn di, mewn dur,
baladr socetgadr catgur.

2. ‘Ynys y Kedeirn ac Iwerdon’ [The Island of the Mighty and Ireland]: what role does politics play in the Second Branch of the *Mabinogi*?
 3. Does Pwyll [‘good sense’] live up to his name in the First Branch of the *Mabinogi*?
 4. ‘The redactor of the Four Branches has no coherent “theory” of magic’. Discuss.
 5. How are the themes of love and nature related to one another in the poetry of Dafydd ap Gwilym?
 6. Provide a close-reading of any poem by Dafydd ap Gwilym.
 7. ‘There are *two* great Welsh poets of the fourteenth century, not just one.’ (NICOLAS JACOBS, of Iolo Goch and Dafydd ap Gwilym). Why should we care if Iolo Goch has been eclipsed by his more famous contemporary?
 8. Discuss the range and development of the pluralisation patterns seen in the Middle Welsh noun.